

employment relations. The implementation of the right to the compensatory payment depends on not only the declaration of the provider's will but also a recipient of social services or his legal representative, which is expressed by an application for the need of the provision of social services. This legislation does not provide ways to confirm the fact of realization of constant care, one of which is the Act of examination of the material and domestic conditions for the provision of social services.

The provisions of the current legislation of Ukraine and foreign countries, the records of the court practice are analyzed. The suggestions of improving the legal regulation in the field of the allotment of the compensatory payments for rendering social services are made.

Key words: *compensation, social service, social security, social care, recipient of social service, provider of social service.*

Стаття надійшла 3 лютого 2017 р.

УДК 346.2:334.722.8

**О. А. Туркот,
В. С. Рурак**

ЩОДО ПРИБУТКУ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ТА ЙОГО РОЗПОДІЛУ

Проаналізовано вітчизняне законодавство, яким визначено поняття та види прибутку акціонерного товариства. Встановлено, що воно не містить роз'яснення понять «чистий прибуток» і «балансовий прибуток», тож це спричиняє довільне трактування наведених норм. На підставі тверджень науковців розкрито сутність вказаних понять та виокремлено шляхи розподілу прибутку акціонерного товариства, також запропоновано внести відповідні зміни у законодавство. Особливу увагу зосереджено на виплаті дивідендів як основному етапі розподілу прибутку.

Ключові слова: *прибуток, чистий прибуток, балансовий прибуток, дивіденди, розподіл прибутку.*

Постановка проблеми. Основною метою діяльності акціонерного товариства (далі – АТ) є одержання прибутку. Про це зазначено у нормах Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України (далі – ГК України), Закону України «Про господарські товариства» (далі – ЗУ «Про ГТ») та Закону України «Про акціонерні товариства» (далі – ЗУ «Про АТ»). Проте у законодавстві немає чітко встановлених визначень понять балансового і чистого прибутку

та не регламентовано порядок і джерела формування прибутку суб'єктів господарювання.

Стан дослідження. Визначення понять «прибуток», «розподіл прибутку», виокремлення його видів та проведення аналізу шляхів його розподілу обрали предметом дослідження чимало вчених і практиків, зокрема: В. І. Блонська, М. А. Болюх, О. М. Вінник, В. І. Іващенко, К. В. Павлюк, Г. В. Смолин, О. А. Туркот, В. С. Щербина, О. В. Щербина та ін. Тож вважаємо, що варто провести узагальнення доробків, які були напрацьовані, виокремити основні аспекти та запропонувати шляхи подальшого вдосконалення законодавства.

Мета статті – на основі законодавства та положень учених провести аналіз понять «прибуток», «розподіл прибутку», виокремити види прибутку та зазначити шляхи його розподілу, запропонувати відповідні зміни до законодавства.

Виклад основних положень. Для проведення характеристики джерел прибутку та визначення шляхів його розподілу спершу потрібно окреслити саме поняття «прибуток».

Дефініцію поняття «прибуток суб'єкта господарювання» наведено у ст. 142 ГК України – це показник фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань [1]. Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні положення до фінансової звітності» (далі – Положення), затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, прибуток – то сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [2]. Для правильного розуміння предмета дослідження слід розмежувати поняття доходу та прибутку відповідно до вказаного Положення та п. 134.1 ст. 134 Податкового кодексу України (далі – ПК України) [3], ст.ст. 135–142 ПК України.

В.І. Блонська роз'яснює, що прибутком є різниця між ціною товару і витратами на виготовлення товару – його собівартістю. Саме таке розуміння прибутку закладено в усіх законодавчих актах України [4, с. 123]. Варто частково не погодитися з думкою науковиці, адже з прибутку відраховують валові витрати та амортизаційні відрахування.

Аналізуючи поняття «прибуток», доходимо висновку, що в законодавстві України та підзаконних нормативних актах немає єдиного підходу до його визначення.

Виокремлюють різні форми (види) прибутку АТ за ЗУ «Про АТ» [5] та ЗУ «Про ГТ». У ст. 15 ЗУ «Про ГТ» визначено дві форми прибутку товариства: балансовий прибуток та чистий прибуток [6].

Зокрема, в ЗУ «Про ГТ» вказано, що чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків та сплати дивідендів, залишається у повному розпорядженні товариства, яке відповідно до установчих документів визначає напрям його використання [6].

Доцільно проаналізувати й поняття балансового прибутку та чистого прибутку. Науковці пропонують таке визначення поняття «балансовий прибуток» – це загальна сума прибутку всіх видів виробничо-господарської діяльності за вирахування збитків, яких зазнало підприємство за певний період [7, с.99]. На нашу думку, з балансового прибутку вираховують не лише збитки підприємства. Відповідно до ст. 15 ЗУ «Про ГТ», з балансового прибутку сплачують проценти за кредитами банків, облігаціями, податки та інші платежі до бюджету.

Балансовий прибуток як кінцевий фінансовий результат виявляється на підставі бухгалтерського обліку всіх господарських операцій підприємства та оцінки статей балансу [8, с. 203]. Доречно погодитись із наведеним науковцями, оскільки балансовий прибуток треба обчислювати після проведення господарських операцій на підставі оцінки статей балансу та бухгалтерського обліку господарських операцій суб'єкта господарювання.

Чистий прибуток – це частина балансового прибутку, яка залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків, рентних та інших обов'язкових платежів до бюджету, виплати відсотків за кредити тощо. Одержаним чистим прибутком суб'єкти господарювання мають право розпоряджатися на свій розсуд [7, с. 99]. Гадаємо, до вказаного визначення поняття слід додати те, що основною метою розпорядження чистим прибутком є виплата дивідендів, що відповідає ЗУ «Про АТ».

У законодавстві України не визначено поняття «балансовий прибуток» і «чистий прибуток», тому виникають неточності та довільне трактування цих термінів. На нашу думку, необхідно у ЗУ «Про ГТ» та у ЗУ «Про АТ» навести дефініцію понять і балансового прибутку, і чистого прибутку.

Є ще декілька форм (видів) прибутку, які розрізняють учені, але вони чітко не відображені в законодавстві. К.В. Павлюк визначає іншу форму прибутку – «нерозподілений прибуток», який, на гадку науковця, є частиною чистого прибутку, а також формою резерву власних фінансових ресурсів АТ, що забезпечує його виробничий розвиток у наступному періоді [9, с.44]. У Словнику фінансово-правових термінів визначено прибуток нерозподільний – річний прибуток фірми після оподаткування, що не розподілений на дивіденди акціонерам, а залишається у справі [10, с. 408]. Слід не погодитися з таким визначенням,

адже нерозподілений прибуток є тими коштами, з яких здійснюється виплата дивідендів, а не навпаки. Наведений висновок можна підтвердити посиланням на ст. 30 ЗУ «Про АТ», а саме: виплата дивідендів здійснюється з чистого прибутку звітного року та (або) нерозподіленого прибутку [5].

Також, виходячи з економічної літератури, можна виокремити «засновницький прибуток» – це прибуток, що його отримують засновники АТ у вигляді різниці між сумою, отриманою від продажу акцій цього товариства, і величиною вкладеного в товариство капіталу [11]. Він є джерелом збагачення засновників товариства. Засновницький прибуток – одна із форм прибутку, який за своєю суттю є капіталістичним підприємницьким доходом [7, с. 275]. Вважаємо, що слід ввести поняття «засновницького прибутку» в ЗУ «Про АТ» для покращення регулювання отримання та розподілу прибутку в АТ.

Вчені також вирізняють як форму прибутку результат виробничої діяльності [7, с. 276]. Прибуток – це підсумковий показник, результат фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання [12, с. 45]. Варто погодитися з цим визначенням, адже результат виробничої діяльності є первинним джерелом прибутку АТ.

Отже, з'ясувавши поняття «прибутку» та проаналізувавши його види, спробуємо розкрити, як здійснюється розподіл прибутку та на які цілі його використовують.

Спершу треба визначити поняття «розподіл прибутку». Дослідники стверджують, що розподіл прибутку – це відрахування до бюджету і використання його за статтями на підприємстві [13, с. 281]. Варто погодитись із науковцями, оскільки визначення хоч і має загальний характер, але у ньому чітко роз'яснено, що саме необхідно розуміти під поняттям «розподіл прибутку».

К.В. Павлюк вважає, що розподіл прибутку являє собою процес формування напрямів його подальшого використання відповідно до цілей і завдань розвитку АТ, який здійснюється згідно зі спеціально розробленою політикою, в основі котрої лежить дивідендна політика [9, с. 43]. Доцільно погодитись із вказаним науковцем, позаяк він, визначаючи поняття «розподіл прибутку», наголошує на цілях і меті розподілу прибутку АТ, а саме щодо виплати дивідендів.

Роз'яснюючи шляхи розподілу прибутку, передусім слід визначити момент утворення прибутку та початок його розподілу. Відповідно до ч. 5 ст. 85 ГК України, прибуток товариства утворюється з надходжень від його господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці [1]. Науковці наголошують, що першим (початковим) етапом розподілу

прибутку є розподіл прибутку між державою й АТ [12, с. 81]. Частково з ними можна погодитись, адже початком розподілу прибутку вважається сплата податків. У законодавстві та літературі цей прибуток називають балансовим.

Відповідно до ст. 15 ЗУ «Про ГТ», з балансового прибутку товариства сплачуються проценти по кредитах банків та по облігаціях, а також вносяться передбачені законодавством України податки й інші платежі до бюджету [6].

Проаналізувавши законодавство та погляди науковців, можна зрозуміти, що момент утворення балансового прибутку і початок його розподілу у законодавстві чітко не окреслено.

О. М. Вінник та В. С. Щербина вважають, що після зазначених розрахунків (процентів по кредиту банків, податків та інших платежів до бюджету) формується чистий прибуток [14, с. 83]. Отже, погоджуючись із ученими, можна констатувати, що після утворення балансового прибутку та його розподілу, залишається чистий прибуток.

У науковій літературі чистий прибуток поділяють на певні частини за його розподілом. К. В. Павлюк пише, що чистий прибуток, який залишається у розпорядженні АТ після задоволення зобов'язань перед кредиторами та державою, надходить у власність акціонерів і за рішенням вищого органу управління – загальних зборів акціонерів розподіляється на дві частини: дивіденди і нерозподілений прибуток [9, с. 44]. Ми частково не розділяємо такого твердження, бо чистий прибуток охоплює дещо ширший розподіл. Окрім дивідендів, АТ мусить щорічно відраховувати не менше 5 відсотків від суми чистого прибутку за рік у резервний капітал (фонд) [5]. Науковці розрізняють інші види розподілу чистого прибутку – з двох частин: першої, що розподіляється між акціонерами товариства як дивіденди по акціях, і другої, яка не розподіляється між згаданими особами, а залишається у розпорядженні АТ і використовується для формування різних фондів, а також спрямовується на розвиток виробництва, на соціальні програми і преміювання працівників АТ [14, с. 84]. Ми погоджуємося з цією думкою, вона більш ширше висвітлює розподіл чистого прибутку АТ.

Важливою формою розподілу прибутку та основним інтересом акціонера чи іншої особи, яка інвестує кошти в АТ, є виплата дивідендів. Варто зазначити, що одним із прав акціонерів (власників простих та привілейованих акцій) є право на отримання дивідендів. Відповідно до ч. 1 ст. 30 ЗУ «Про АТ», дивіденди – це частина чистого прибутку АТ, що виплачується акціонеру з розрахунку на одну належну йому акцію певного типу та (або) класу [5].

У законодавстві є певні неточності у формуваннях механізму розподілу, що призводить до неоднозначного їх розуміння. Проаналізувавши законодавство та наукову літературу, можна виділити певні проблеми у механізмі виплат дивідендів. Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 88 ГК України та ЗУ «Про АТ», учасники господарського товариства мають право брати участь у розподілі прибутку товариства та одержувати його частку (дивіденди). Ця форма розподілу прибутку є вкрай важливою, адже отримання дивідендів для акціонера – чи не основне його право. Акціонери, яким не виплачують справно дивіденди, не є захищеними у зберіганні своїх акцій, вони у будь-який момент можуть продати їх рейдерам, котрі здебільшого скуповують за ціну, вищу за номінальну вартість [15, с. 102–103].

Згідно зі ст. 15 ЗУ «Про ГТ», чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків та сплати дивідендів, залишається у повному розпорядженні товариства [6]. А в ЗУ «Про АТ» встановлено, що виплата дивідендів за простими акціями здійснюється з чистого прибутку [5]. Отже, в одній нормі закону регламентовано, що чистий прибуток – це прибуток, одержаний після сплати дивідендів, а інша норма закріплює виплату дивідендів з чистого прибутку. Переконані, що слід внести зміни до законодавства України, зокрема до ЗУ «Про ГТ» та ЗУ «Про АТ», визначивши: порядок та джерела формування прибутку; з якого саме прибутку здійснюють виплату дивідендів акціонерам.

Відповідно до ЗУ «Про АТ», виплати дивідендів поділено на два види: за простими та привілейованими акціями.

М. Богуш у своїй праці вбачає проблему в несправедливому розподілі прибутку, позаяк АТ зобов'язане виплатити дивіденди тільки привілейованому акціонеру, а виплати дивідендів за простими акціями не гарантує [16, с.101]. Слід погодитися з цим науковцем, адже різниця під час виплати дивідендів полягає в тому, що у разі відсутності або недостатності чистого прибутку та (або) нерозподіленого прибутку виплата за привілейованими акціями здійснюється коштами резервного капіталу товариства, або спеціального фонду для виплати дивідендів за привілейованими акціями (вказана норма відображена в п. 4 ч. 2 ст. 30 ЗУ «Про АТ»). Варто зауважити, що у разі відсутності чи недостатності чистого та (або) нерозподіленого прибутку власник простих акцій дивідендів не отримуватиме.

Також законодавець забороняє надання будь-яких гарантій щодо отримання дивідендів за простими акціями згідно з п. 3 ч. 7 ст. 6 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» [17]. На нашу думку, в законодавстві на сьогодні виникла доволі глибока та виразна прогалина, адже право на дивіденди передбачено законом, а гарантії

отримання простих акцій є заборонені. М. Богуш влучно зазначає, що така ситуація є абсурдною, адже право не може існувати без гарантій реалізації останнього, інакше таке право перетворюється у звичайну декларацію [16, с. 101]. Слушною є думка цього науковця й у тому, що міноритарні акціонери нині є незахищеними від порушень їхніх прав щодо виплати дивідендів. У законодавстві України прописано право на виплату дивідендів, але не зазначено гарантії реалізації вказаного права. Тож не викликає сумніву, що слід внести зміни до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», вилучивши норму про заборону гарантій щодо виплати дивідендів за простими акціями. А також необхідно внести зміни до ЗУ «Про АТ» стосовно можливості виплат дивідендів у разі відсутності чистого прибутку та (або) нерозподіленого прибутку.

Слід врахувати також положення ч. 1 ст. 19 ЗУ «Про АТ»: «у господарському товаристві створюється резервний (страховий) фонд, який формується з чистого або нерозподіленого прибутку шляхом щорічних відрахувань, які не можуть бути менше п'яти відсотків від суми чистого прибутку» [5].

Г. В. Смолин описує потребу формування й іншого фонду, наприклад, фонду сплати дивідендів. На думку науковця, фонд сплати дивідендів формується з чистого прибутку, тобто прибутку, що залишається у розпорядженні товариства після сплати податків та інших платежів [18, с. 335].

Без сумніву, створення такого фонду, як фонд сплати дивідендів, забезпечить певні гарантії для акціонерів. Вважаємо, що доцільно встановити обов'язок АТ здійснювати щорічні відрахування до такого фонду, аналогічно як до механізму формування резервного (страхового) фонду.

Висновки. Проаналізувавши наукову літературу та законодавство України, ми торкнулися певних проблем у законодавстві, яке регулює діяльність АТ з отримання прибутку, визначення його видів і шляхів розподілу.

З метою усунення прогалин запропоновано внести зміни до ЗУ «Про АТ», ЗУ «Про ГТ» та Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»: щодо визначення понять балансового та чистого прибутку, встановлення порядку та джерел формування прибутку; визначити, з якого саме прибутку належить здійснювати виплату дивідендів акціонерам; у разі відсутності чистого прибутку та (або) нерозподіленого прибутку зобов'язати АТ здійснювати щорічні відрахування до такого фонду, аналогічно як до механізму формування резервного (страхового) фонду для виплати дивідендів.

Варто зауважити, що у статті не проаналізовано всіх проблем, які стосуються цього питання, тому вони потребують подальшого дослідження та аналізу.

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1491310840259854>

4. Блонська В. І. Вдосконалення формування та використання прибутку підприємства / В. І. Блонська, О. І. Вужинська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – № 18.1. – С. 122–128.

5. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 року № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

6. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

7. Політична економія: підручник / В. Г. Федоренко, О. М. Діденко, М. М. Руженський, О. Ф. Іткін; за ред. В. Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 487 с.

8. Економіка підприємства: навч. посібник / І. П. Хунгурєєва, Н. Е. Шабикова, І. Ю. Унгаєва. – Улан-Уде: Вид-во ВСГТУ, 2004. – 240 с.

9. Павлюк К. В. Особливості розподілу прибутку акціонерних товариств / К. В. Павлюк // Наукові праці НДФІ. – 2006. – Вип. 4 (37). – С. 43–49.

10. Словник фінансово-правових термінів. / за заг. ред. Л. К. Вороної. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Алерта, 2011. – 558 с.

11. Економічна енциклопедія: у 3 т. – Т. 1. / редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2000. – 864 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecodn.info/text/Econom/encyclo/str/E-280.htm>

12. Фінанси підприємств: підручник / А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Г. Г. Нам та ін.; кер. авт. кол. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. – 3-тє вид., перероб. та доп.– К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.

13. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навч. посібник / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.

14. Акціонерне право: навч. посібник / О. М. Вінник, В. С. Щербина; за ред. В. С. Щербини. – К.: Атіка, 2000. – 544 с.

15. Туркот О. А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно та органи управління: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 / Ольга Андріївна Туркот. – Кривий Ріг, 2015. – 240 с.

16. Богуш М. Проблеми правового механізму реалізації корпоративних прав на отримання дивідендів / М. Богуш // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 95. – С. 100–103.

17. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

18. Господарське право України. Загальна частина: навч. посібник / Г. В. Смолин. – Львів: ЛьвДУВС, 2008. – 467 с.

Туркот О. А., Рурак В. С. Касательно прибыли акционерного общества и ее распределения

Анализируется отечественное законодательство, которым определяются понятие и виды прибыли акционерного общества. Установлено, что оно не содержит разъяснения понятий «чистая прибыль» и «балансовая прибыль». В связи с этим возникает произвольная трактовка указанных норм. На основании мнений ученых раскрывается сущность указанных понятий и выясняются пути распределения прибыли акционерного общества; также предлагается внести соответствующие изменения в законодательство. Особое внимание сосредоточено на выплате дивидендов как основном этапе распределения прибыли.

Ключевые слова: *прибыль, чистая прибыль, балансовая прибыль, дивиденды, распределение прибыли.*

Turkot O. A., Rurak V. S. As for the profit of the joint-stock company and its distribution

The joint-stock company defines, that the main purpose is receiving profit. The profit is divided into the following types: the balance profit and the net profit. These types are defined in the law. The concept of «the balance profit» and «the net profit» are not defined in the law. The lawyers can arbitrarily interpret the rules, because legislators have not determined the concept of «the balance profit» and «the net profit» in the law.

In the article the authors analyzes the concept of «the balance profit» and «the net profit», they determines the types of the profit under the laws and the opinions of the scientists. The authors suggests to take corresponding changes into the Law of Ukraine «On economic societies» and the Law of Ukraine «On the joint-stock companies» concerning the determination of the concept of «the balance profit» and «the net profit».

The joint-stock company and the shareholders have different interests in the distribution of the profit. The joint-stock company uses its profits for the increase and development of production, the main funds and the creation of the insurance, social or other funds. The lawmakers did not define in the law the moment of the formation and the ways of distribution of the profit.

The authors also suggests to take corresponding changes into the Law of Ukraine «On economic societies» and the Law of Ukraine «On the joint-stock companies» concerning the determination of the order and the sources of the formation of the profit, to determine the profit, which is used to carry out the payment of dividends to shareholders.

The authors determines the payment of the dividends, as the main stage of the distribution of the profit. The authors suggests to take corresponding changes into the Law of Ukraine «On the joint-stock companies» concerning the payment of the dividends even if the company has not the net profit and other changes.

Key words: *profit, net profit, balance profit, dividends, distribution of the profit.*

Стаття надійшла 13 квітня 2017 р.

УДК 346.26(477)

**Л. В. Хомко,
Н. В. Зозуля**

ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ЛОМБАРДІВ В УКРАЇНІ

Здійснено ґрунтовну спробу дослідження поняття «ломбард» в українському законодавстві. З'ясовано, що неодмінною умовою діяльності ломбарду є не тільки внесення його до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, а й отримання Свідоцтва про реєстрацію фінансової установи. Визначено особливості та порядок створення ломбарду в Україні.

Констатовано, що сьогодні не існує жодного законодавчого акту, який би комплексно врегулював найважливіші питання, що виникають під час створення та діяльності ломбардів.

Ключові слова: *ломбард, повне товариство, засновницький договір, державна реєстрація, фінансова установа.*

Постановка проблеми. В Україні щораз більшого розвитку набуває діяльність ломбардів, які здійснюють операції з кредитування громадян під заставу майна. На сьогодні ломбарди є одними з інституцій, які задовольняють споживчі фінансові потреби громадян. Вітчизняний ринок ломбардних послуг розвивається швидкими темпами. Однією з причин є «періодичні» економічні кризи та низька купівельна спроможність населення. Станом на перше січня 2017 року в Україні діяло 455 ломбардів. Ломбарди орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів. Середній розмір такого кредиту становить